

A Központi Élelmiszeripari Kutatóintézet diétázóknak alkalmas tej előállításán dolgozik. Kémiai úton elbontják a sokak számára káros tejszót. A laktázal kezelte fehérje-koncentrátumos tej kellemesebb, édesebb ízű a normál tejnél, pedig kevesebb cukrot tartalmaz. A még kísérlet alatt álló „diétás tej” a tervek szerint egy év múlva kerül az üzletekbe

Vásárlási láz

Zsúfoltak az üzletek, az áruházak. De miért is ne lennének azok, karácsonytájkán? Van pénzünk — vásárolunk. Csak hogy akad ebben a vásárlási buzgalomban furcsaság is.

Kezdjük a hiányzó cikkekkel? Vagy a mindenáron — némelykor szó szerint is minden áron — való vásárlással? Most nem érdemes azon tűnődni: mi volt előbb, a tyúk, vagy a tojás? Tény, hogy egy sor holmihoz, áru-fajtához nehéz hozzájutni, van olyan is jócskán, ami most még hosszú utánajárással sem hajtható föl. Jobb, ha példát mondunk.

Fél éve még utánunkdobták, mára meg mintha nem is létezne, úgy eltűnt a színes tévékészülék. Latolgatjuk a hiány okát, a helyzet egyik napról a másikra nem változik meg, nekünk azonban színes tévére lenne szükségünk. A műsorok túlnyomórészt színesben sugározók, örömmel telne benne, ha mielőbb élvezhetnénk ezt a többletet. Addig megteszi a régi gép is. Ehelyett mit teszünk, ha netán elkap bennünket is a vásárlási láz? Vesszünk egy fekete-fehér készüléket, mert ahhoz történetesen esetleg hozzájutunk. A maradék pénz pedig elmegy erre-ara, olyasmire, amit talán nem is akartunk most megvásárolni... Amikor pedig lesz megint színes tévé a kirakatban, nekünk nem lesz hozzá pénzünk a zsebünkben, vagy a takarékbán.

Természetesen, az ilyen kapkodásban része van az ünnep előtti idegeskedésnek is, amely ragadós, mint a nátha: mintha minden beszerzési tervünket most, záros határidőn belül kellene valóra váltanunk. Vagy: meglátunk valamit, amire semmiképpen sem gondoltunk. De hátha változik majd az ára! Könnyen lehet, hogy emiatt nem, ám nagy hírtelenben „beszerzzük”. S még ha „nertünk” is valamiképp az üzletben: a tévé helyett vettük — és ettől éppenséggel nem lesz színes tévénk!

És még jó, ha a nagy sietésben valami jó minőségű, jól használható holmit

Végül is „átvesszéljük” mostani vásárlási lázunkat is, és általában az ünnepek felfokozott izgalmát. Kár is lenne hűteni ezeket, úgyis mindenki a vérmérséklete szerint készül az ünnepekre. Csak azt ne feledje, hogy a vásárlás célja az örömszerzés, a meglepetés, ha úgy tetszik. És nem jó meglepetés az, ha olyasmit kapunk, amire semmi szükségünk. Az igazi meglepetés pedig, ha pontosan kitalálva az ajándékozót, mi után vagyunk. És ha kitalálta, meg is tudja venni. Nincs könnyű dolga, annyi szent.

B. J.

Polinszky Károly:

Csongrád megye közoktatásügyéről*

MINDIG MEGNYUGTATÓ számunkra, ha illetékes pártszervezeteink testületi üléseken foglalkoznak oktatáspolitikai kérdésekkel, a legfontosabb teendőikkel, eredményekkel és gondokkal. Köszönöm a Csongrád megyei pártbizottságnak, hogy napirendre tűzte a nevelés-oktatás megyei tapasztalait. Ezzel az állami oktatás megújítását célzó KB-határozat megvalósítását segítik. Abban a szerencsés helyzetben volt részem, hogy jelen lehettem a múlt évben a Csongrád megyei parlamenti képviselőcsoport értekezletén, ahol a parlamenti beszámolót vitatták meg megyei aspektusból. Akkor hasznos tanácsokat kaptam az országgyűlési beszámoló elkészítéséhez. Meggyőződésem, hogy a mai tanácskozás is értékes segítséget fog nyújtani a közoktatást irányító munkához.

Mint az oktatási tárca vezetője, dícséretesnek tartom azt is, hogy az elmúlt években rendszeresen elemezték a közoktatás megyei helyzetét, kifejezték a konkrét feladatokat, és kialakították sok más tennivalóval együtt a szakmunkásképzés, az iskolai testnevelés és sport, továbbá az iskoláztatás fejlesztési elveit. A megyei pártbizottság 1972. évi októberi ülésének határozatához hasonlóan, a napirenden levő jelentés szintén irányít, mutató dokumentum az állami vezetés feladatainak meghatározásához. Összefoglalja az utóbbi években egy-egy részterületen folytatott vizsgálatok tanulságait.

A központi célok ismeretében, a pártbizottság határozatai nyomán a megyei tanács végrehajtó bizottsága helyesen határozta meg a közoktatás fejlesztésének helyi feladatait, rendszeresen vizsgálta ezek megoldását, a határozatok végrehajtását. A végrehajtó bizottság az utóbbi öt évben több mint húsz esetben foglalkozott a közoktatás kérdéseivel. Színvonalas előterjesztések tükrözték a központi célok helyi megvalósítására irányuló törekvéseket.

A jelentés segítségével nyomon követhető fejlődés, a következő tervidőszakra megfogalmazott célok azt bizonyítják, hogy a párt- és állami szervek egyaránt kiemelt feladatnak tekintették a nevelés-oktatás feltételeinek javítását, biztosítását és a pedagógiai tevékenység színvonalának emelését.

AZ OKTATÓ-NEVELŐ MUNKA feltételeit elemezve megállapítottuk, hogy a megyei vezetés anyagi erőforrásait felmérve, kiemelten gondoskodott a gyermekintézményekben folyó munka tárgyi és szellemi feltételeinek biztosításáról, fejlesztéséről. Az V. ötéves terv céljai reálisak voltak, a fejlesztés napjainkig kitűzött feladatait megoldották, és elismerésre méltó eredményeket értek el. Az Oktatási Minisztérium — lehetőségeihez mérten — 1973-tól csaknem 21 millió forinttal járult hozzá a taneszközök beszerzéséhez, az egyes intézmények közötti különbségek csökkentéséhez.

Az országosan is kiemelkedően magas ellátottság és az erőfeszítések ellenére a nagyobb településeken nem elegendő az óvodai, a napközis helyek és a tantermek száma. Ugyanakkor a kisebb településeken, még mindig jelentős számú gyermek nem részesül szakképzésű oktatásban. A legnagyobb gondot az urbanizációs folyamat erősítése, a még meglevő — egyideig fel sem számolható — iskolák viszonylag nagy száma, a demográfiai hullám további emelkedése okozza. Mindez az anyagi erőforrások megfontolt felhasználása mellett szükségessé teszi a körzetesítés körültekintőbb folytatását, a város környéki települések szerepének növelését, az átmeneti megoldások kutatását. Ez szükségszerűen kötelezővé teszi a szakképzett pedagógusok számának gyarapítását is.

A MEGYE jelenlegi pedagógusellátottsága kielégítő. Következtesen él-

tek azokkal a lehetőségekkel (területi pótlék differenciálása, letelepedési segély folyósítása, lakásépítési és gépkocsi-vásárlási kölcsön), amelyek a személyi ellátottságot hivatottak biztosítani. A Juhász Gyula Tanárképző Főiskolával és a bajai Tanítóképző Főiskolával kialakított kapcsolatok is éreztetik jó hatásukat. Mindezek eredményeként a képesítés nélküliek 3,1 százalékos aránya az országos 6,3 százalékhoz hasonlítva kedvező, bár a megyén belül eléggé nagy a szóródás.

Elsősorban az óvónők és a tanítók hiányoznak a kisebb településeken, de kevés a szakképzett gyógypedagógus is. A hiányt enyhíteni a megyei felvételi keretszámok összehangolt betöltésével lehet; az eddigieknél nagyobb arányban kell hallgatókat kiválasztani a kisebb településeken élő fiatalok köréből. Ugyanakkor további erőfeszítéseket kell tenni a pedagógusok megfelelő életkörülményeinek biztosítására. A megyében működő pedagógusképző intézmények garanciát nyújtanak a képzett pedagógus-hiány mielőbbi megszüntetésére, az igény színvonalas kielégítésére.

CSONGRÁD MEGYE nemcsak a tankötelezettségi törvény eredményes végrehajtásával került a „megyék élmezőnyébe, hanem úgy is, hogy a tanévvesztők aránya a megyében alacsonyabb volt az országos átlagnál. Néhány tény azonban arra int, hogy figyelmünk és következetességünk nem lankadhat. Az elmúlt tanévben ismét növekedett a hatéves korú iskolába be nem íratott gyermekek száma, emelkedett az iskolaéretlenség miatt felmentettek aránya is. Említésre érdemesnek tartom, hogy a be nem írt hatéves cigánygyerekek aránya megközelítőleg 1,3 %-kal növekedett, pedig példamutató erőfeszítéseket tettek iskolai nevelésükért, oktatásukért. Az első osztályos cigánygyerekek 80 százaléka részesült óvodai nevelésben, vagy vett részt iskolára előkészítő foglalkozáson. Az iskoláztatás mellett továbbhaladásukról is egyre eredményesebben gondoskodnak, az elmúlt tanévben az általános iskolába járók csaknem fele felsőtagozatos volt.

A megyében az általános iskolát végzettek továbbtanulási lehetőségei kedvezőbbek az országos átlagnál. A gimnáziumok mellett a szakközépiskolai hálózaton megtalálható valamennyi típusú szakközépiskola. A megye részt vállal más megyék szakemberutánpótlásának biztosításából is. Mindez azonban nem érinti hátrányosan a Csongrád megyei fiatalokat. Az 1978/79-es tanévben a megyei fiatalok 44,6 százaléka tanult tovább helyi középiskolákban (1,1 százalékuk más megyékben).

A középiskolai továbbtanulási arány országosan ennél 4 százalékkal alacsonyabb. Mivel a középiskoláknak nemcsak megyei feladatok megoldásában van szerepük, kérjük, hogy a jövőben is biztosítsák a más megyékből érkező fiatalok továbbtanulási lehetőségeit.

Örvendetes módon növekedett a középiskolai felnőttoktatásban részt vevők száma is. Különösen a szakmunkások szakközépiskolája népszerű.

A JÖVŐBEN a mennyiségi fejlesztés mellett nagyobb figyelmet kell fordítani a helyenként tapasztalható liberalizmus, lazaság felszámolására, a szilárdabb tárgyi tudás megszerzésére minden iskolatípusban. Mivel a tankötelezettségi törvény teljesítése még nem optimális, tovább kell keresni a nvoe általánost el nem végzett fiatalok megfelelő iskoláztatásának biztosítását, lehetőleg ifjúsági osztályok működtetését a felnőttoktatás keretei között.

A Csongrád megyei pedagógusok nevelő munkájáról kedvező tapasztalatokat szereztünk. A legutóbbi minisztériumi vizsgálatot végzők elismerően nyilatkoztak az óvodai nevelőmunka színvonaláról. Félő, azonban,

hogy az óvodák zsúfoltsága miatt a tartalmi munka helyett a gyermekmegőrzés került előtérbe.

Kedvező képet alkothattunk a nyári táborozásokon részt vevő Csongrád megyei fiatalok neveltségéről. Ifjúságunk döntő többsége dolgoz, kitartó és céltudatosan készült a választott életpályára. Tény azonban, hogy növekvő számban találkozhatunk kirívó jelenségekkel is. Fiataljaink egy része cinikus, életfelfogásával, magatartásával a társadalmon kívülre helyezi magát, nemegyszer az italozásban keres menedéket, emberhez méltatlan életmódot folytat.

Tagadhatatlan, hogy az iskolán kívüli negatív tényezők hatása erős. Gyakran deformálnak az alkalmsszerűen összeverődött kortárcsoportok és egyéb kedvezőtlen körülmények, nemegyszer szinté ellensúlyozhatatlan befolyással van az otthoni rossz légkör. Mégis vitába kell szállnunk azzal a nézettel, amely az elmondottakra hivatkozással azt állítja, hogy az iskola egyre kevésbé tehető felelőssé az ifjúság neveléséért. Ez helytelen, sőt káros nézet. Minden alkalmat meg kell ragadnunk, minden lehetőséget fel kell használnunk, a kedvező nevelő hatások közvetítésére, a káros befolyások ellensúlyozására. Ezért üdvözljük külön az iskolák és egyéb intézmények közötti kapcsolatok szélesítésére, a közösségi tevékenységrendszer szerepének növelésére irányuló törekvéseket.

A NAPOKBAN volt hazánkban a szocialista országok közoktatási minisztereinek soros konferenciája. E fórumon is nagy hangsúlyt kapott: a szocialista emberre jellemző magatartási normák iránti belső igény nem alakítható ki a megfelelő színvonalú politikai-világnézeti nevelés nélkül. Ehhez politikailag szilárd, képzett pedagógusokra van szükség. A jövőben erre még nagyobb gondot fordítunk. Ezért örömmel vesszük tudomásul, hogy növelni kívánják a párttagok számát elsősorban a fiatalok köréből. Javasljuk azt is, hogy a pártoktatás különböző formáiban mind nagyobb mértékben vonják be a pedagógusokat.

A következő időszakban is fontos feladat lesz a pedagógusok továbbképzése, az új dokumentumok gyakorlati alkalmazására való felkészítés.

A szakmai továbbképzésben és annak irányításában nehézséget jelent, hogy jelenleg a megyének még nincs önálló pedagógus-továbbképző intézete. A pedagógus-továbbképzés kialakított, és néhány hónap múlva politikai döntésre kerülő koncepciója — melynek vitája a közelmúltban zajlott le országosan — feltételezi az önálló pedagógus-továbbképző intézet működését. Ennek létrehozását ezért is indokolt szorgalmazni.

Politikai elveinkkel összhangban arra törekszünk, hogy a hazánkban élő nemzetiségek mind teljesebben ismerkedhessenek meg anyanyelvükkel, kultúrájukkal. Ezért fontosnak tartjuk: a nemzetiségi nyelven tanító pedagógusok — továbbképzésként — a lehetőség szerint gyakran jussanak el az anyaországba, hogy nyelvi tudásukat emelvíthessék. Nemzetközi szintű tanácskozásokon a jövőben is hangot adunk e törekvéseinknek.

AZ UTÓBBI HÉT ESZTENDŐBEN elért eredményeket, a még meglevő gondokat, valamint a VI. ötéves tervidőszak céljait mérlegelve megállapíthatjuk, hogy Csongrád megye közoktatása a Központi Bizottság határozata által kijelölt irányban fejlődik.

A következő tervidőszak fejlesztési terveivel és a gondos elemzés alapján összeállított feladatokkal egyetértünk. A magunk részéről — lehetőségeink határai között — minden segítséget igyekszünk megadni, hogy kitűzött és vállalt kötelezettségüknek maradéktalanul eleget tudjanak tenni. Hasonló szándékú támogatásukat kérem az országos célok megvalósításában — hogy mint a múltban, úgy a jövőben is — hozzáértésükkel, tapasztalatukkal segítsék az oktatási kormányzat irányító munkáját.

* Az oktatási miniszter felszólította a Csongrád megyei pártbizottság 1979. október 25-i ülésén hangzott el. (A szerk.)